ВЫДАННЕ АСВЕТНІКАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Настаўніцкая газета

Выходзіць з 20 снежня 1945 года | №77 (4435) СУБОТА, 24 верасня 1994 года | Кошт па падпісцы — 8 руб., у розніцу — 30 руб.

НГ-ІНФАРМ

На старт выклікаюцца настаўнікі

НЕЎЗАБАВЕ ПАЧНЕЦЦА ПЕРШЫ ЭТАП III РЭСПУБЛІКАНСКАГА КОНКУРСУ ПРАФЕСІЙНАГА МАЙСТЭРСТВА ПЕДАГОГАЎ

Пачаўся новы навучальны год, а разам з ім конкурсны марафон аднаўляемых прафесійных спаборніцтваў педагогаў. Коратка напомнім чытачам гісторыю конкурсу. Першы конкурс "Настаўнік года" адбыўся у 1991 годзе. Яго пераможцамі сталі В.А.Гербутаў, У.М.Дзядкоў, С.І.Ляпешкін, С.Г.Крупенька і К.П.Паўлюць. Дарэчы, першы з іх носіць тытул "Настаўнік года СССР". Суперфіналісты конкурсу 1992 года: Н.Я.Бястолкава, В.Л.Варанцоў, Ю.К.Войтава, А.С.Кароза, В.А.Крывашэеў, Ю.У.Маслаў. Юрый Усеваладавіч Маслаў — пераможца конкурсу.

У тыя гады педагагічная грамадскасць у большасці станоўча ацэньвала конкурс, бо ён садзейнічаў павышэнню прэстыжу педагагічнай прафесіі, самарэалізацыі педагогаў, выявіў многа таленавітых настаўнікаў, вопыт якіх цяпер пасяхова распаўсюджваецца. Па матэрыяльных і арганізацыйных абставінах рэспубліканскі конкурс больш не праводзіўся (раённыя і гарадскія конкурсы ў шэрагу месц працягваюцца да гэтага часу). Аднак у апошні год многія педагогі і арганізатары адукацыі выказвалі пажаданні аднавіць спаборніцтвы педагогаў, што, на іх погляд, спрыяла б пошуку таленавітых настаўнікаў, развіццю педагагічнай творчасці. Таму Міністэрствам адукацыі прынята рашэнне аб правядзенні на працягу бягучага навучальнага года III Рэспубліканскага конкурсу прафесійнага майстэрства педагогаў.

У Інстытуце павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў адукацыі распрацаваны праект Палажэння аб конкурсе, які ўлічвае вопыт папярэдніх конкурсаў і тэндэнцыі развіцця педагагічнай практыкі. Аўтары імкнуліся, каб конкурс у большай ступені ацэньваў прафесійнае майстэрства настаўнікаў, а ў меншай ступені іх артыстычныя здольнасці. Многія апаненты папярэдніх конкурсаў, дарэчы, адзначалі, што часта яны нагадвалі эстраднае шоу.

Праект Палажэння шырока абмяркоўваўся ва ўстановах і органах адукацыі, пасля дапрацоўкі ён змешчаны ў "Настаўніцкай газеце" (7 мая 1994 года). У канцы чэрвеня Палажэнне амаль без змяненняў зацверджана Міністэрствам адукацыі. У адпаведным загадзе міністра зацверджаны таксама састаў аргкамітэта (старшыня — А.І.Жук, рэктар ІПК), журы фінальнага этапу конкурсу (старшыня — А.І.Кочатаў, доктар педагагічных навук, прафесар). Загад міністра з адпаведнымі дадаткамі накіраваны на адрас абласных і Мінскага гарадскога ўпраўлення ў адукацыі.

Згодна з Палажэннем у конкурсе ўдзельнічаюць педагагічныя работнікі школ, дашкольных і пазашкольных устаноў, а таксама выкладчыкі вышэйшых навучальных устаноў, якія па сумяшчальніцтву працуюць у навучальных установах. Стаж работнікаў і ўзрост удзельнікаў не прымаюцца да ўвагі. Удзел у конкурсе з'яўляецца добраахвотным.

Першы этап конкурсу праводзіцца ў кастрычніку—лістападзе ў навучальных установах, для чаго загадзя там ствараюцца аргкамітэт і журы. Да 20 снежня на адрас раённага (гарадскога) конкурсу дасылаецца заяўка на ўдзел у ім педагогаў навучальных устаноў. Калі ў школе (дзіцячым садзе, станцыі юнnатаў і інш) конкурс не праводзіцца, то педагог, які выказаў жаданне ўдзельнічаць у конкурсе, высылае сваю індывідуальную заяўку.

Другі этап праводзіцца ў студзені.

Прыведзеныя вытрымкі з Палажэння сведчаць аб тым, што часу на падрыхтоўку яго першых этапаў засталося вельмі мала. Таму пажадана неадкладна ва ўстановах і аддзелах стварыць аргкамітэты, журы, працаваць над конкурснай праграмай.

Падчас папярэдніх конкурсаў метадысты і арганізатары адукацыі, педагогі, якія займаліся конкурсам, назапасілі цікавы вопыт яго правядзення. Акрамя конкурсных урокаў, дэманстрацыі сваіх метадычных напрацовак, тэсціравання, прымяняліся конкурсы ідэй, абарона адукацыйных праектаў, дэманстрацыі сваіх захапленняў.

Напрыклад, у маі 1994 года аддзел адукацыі Першамайскага раёна Віцебска правёў адметны конкурс педагагічнага майстэрства маладых настаўнікаў. У праграме конкурсу, якую падрыхтавалі ў раённым метадычным кабінеце, было вельмі многа цікавых этапаў: аб'явы на школьную тэму, "педагагічная тэхніка", "педагагічныя сітуацыі", "педагагічны слоўнік", "рэклама педагагічных ідэй", "псіхалагічны тэст — ці ведаем мы адзін аднаго", "комплекс педагагічных уздзеянняў" і інш.

Можна спадзявацца, што арганізатары конкурсу праявяць свае творчыя здольнасці і створаць цудоўнае свята прафесійнага майстэрства і ўзаемін у сваёй школе, раёне або горадзе.

Мы ўпэўнены, што знойдуцца спонсары, якія падтрымаюць ідэю конкурсу і заахвоцяць яго пераможцаў.

Будзем рады, калі зможам даць арганізатарам конкурсу парады і рэкамендацыі (тэл.27-62-16).

Мікалай ЗАПРУДСКІ, загадчык арганізацыйна-метадычнага аддзела Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў адукацыі.

МІЖНАРОДНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

21—23 верасня ў Доме настаўніка адбылася Міжнародная канферэнцыя выкладчыкаў англійскай мовы. Канферэнцыю адкрыў міністр адукацыі і навукі Васіль Стражаў.

Выкладчыкі англійскай мовы з навучальных устаноў розных тыпаў атрымалі магчымасць сустрэцца са сваімі калегамі, абмяняліся прафесійным вопытам.

На канферэнцыі працавалі сем секцый: "Праблемы развіцця сучаснай англійскай мовы", "Сучасныя тэхналогіі выкладання англійскай мовы", "Дзелавая англійская мова" і іншыя.

У канферэнцыі прынялі ўдзел госці з Польшчы, ЗША, Вялікабрытаніі, з краін Прыбалтыкі, з Украіны, Малдовы, Расіі. Яны таксама прывезлі цікавыя методыкі і распрацоўкі, планы ўдасканалення сваёй прафесійнай падрыхтоўкі.

Была наладжана выстава кніг на англійскай мове, выдадзеных беларускімі выдавецтвамі. Экспанавалася мастацкая даведачная літаратура, а таксама літаратура па краіназнаўству, падручнікі для розных тыпаў навучальных устаноў. Сваю экспазіцыю кніг на англійскай мове паказалі і замежныя госці.

Галіна СІДАРОВІЧ.

Васіль СТРАЖАЎ:

"Мы будзем будаваць нацыянальную школу"

Якой быць школе? Што ў ёй сёння неабходна змяніць? Якім напрамкам, якім шляхам ісці далей? Як сёння працаваць настаўніку? Як падтрымаць моцных вучняў, а таксама слабых і зрабіць так, каб і яны аказвалі станоўчы ўплыў на навучальна-выхаваўчы працэс у школе? Наогул, якім павінен быць змест адукацыі?

Пра гэта ішла размова на сустрэчы міністра адукацыі Васіля Стражава і начальніка ўпраўлення агульнай сярэдняй адукацыі Генадзя Пятроўскага з настаўнікамі школ Маскоўскага раёна сталіцы, якая адбылася 21 верасня ў 41-й школе.

Перад тым, як сустрэцца з настаўнікамі, госці мелі амаль гадзіну размовы са старшакласнікамі, якія выказалі шэраг заўваг, адзначылі недасканаласць навучальных праграм некаторых школьных прадметаў, такіх, як гісторыя, матэматыка, інфарматыка, замежная мова, унеслі слушныя прапановы па ўдасканаленні навучальна-выхаваўчага працэсу. Міністр прыняў размову да ведама і паабяцаў старшакласнікам праз нейкі час зноў сустрэцца з імі.

Да дыскусіі па праблеме зместу адукацыі заклікаў міністр і настаўнікаў. Вы, сказаў ён ва ўступным слове, як ніхто іншы выдатна ведаеце школу, вам, як нікому іншаму, лепей бачны яе недахопы, а таксама станоўчыя бакі. Відавочна адно: патрэба ў рэфармаванні школы наспела даўно, яшчэ ў 80-я гады. Пра гэта выказваліся думкі і ў межах былога СССР. І калі па вышэйшай школе была прынята пастанова ЦК КПСС 1987 года, то ў адносінах сярэдняй справа скончылася амаль нічым. Адбыўся з'езд настаўнікаў — і усё. А ў незалежнай суверэннай дзяржавы, якой стала Беларусь, безумоўна, узнікаюць свае мэты і задачы, якія адпавядаюць толькі гэтай дзяржаве. Нават калі б у нас было ўсё цудоўна, трэба разумець, што нам у спадчыну дасталася школа зусім іншай краіны, іншага грамадства. Гэта істотны момант, які мы яшчэ не ўсвядомілі. Вялікая краіна і малая — гэта розныя патрабаванні да сістэмы адукацыі, патрабаванні ў сэнсе якасці навучання: чаму і як вучыць? Возьмем, напрыклад, Данію. У адрозненне ад той жа Францыі або Германіі сістэма адукацыі гэтай невялікай краіны мае мноства шматлікіх нюансаў, зусім іншых падыходаў, скажам, да кіравання школай і г.д. Тут як з вопыту ў палітыцы: можна мець правільную мэту і ісці да яе няправільнымі сродкамі. І вось тыя нюансы якраз і звязаны з выбарам сродкаў.

На мой погляд, зазначыў міністр, у свеце можна выдзеліць тры тыпы адукацыйнай сістэмы: савецкая, заходнееўрапейская і амерыканская. Савецкая і амерыканская — гэта, бадай, два палюсы. Заходнееўрапейская мадэль уключае ў сябе і тое і другое. Сёння карысна будзе параўнаць, што станоўчае маем мы, і што маюць яны там — за мяжой. Каштоўны вопыт выкарыстаем. У чым моц той жа амерыканскай сістэмы адукацыі? У тым, што яна дае кожнаму вучню поўнае права выбару: што вучыць і як вучыць, і разлічана на моцных вучняў. Але гэта для 10—15 працэнтаў. Значыць, з амерыканскай сістэмы адукацыі нам ёсць што ўзяць для лепшых вучняў.

Чым амерыканская школа, разважаў далей міністр, адрозніваецца ад той жа заходнееўрапейскай? Амерыканцы — мы гэта ведаем і з літаратуры, ды так яно і на самай справе — адчайныя патрыёты сваёй краіны. Ідэалогіі там няма ніякай. А дакладней, ідэалогія ёсць — яна адна: кожны павінен спадзявацца толькі на сябе, каб заняць дастойнае месца ў жыцці. Тым не меней краіна выхоўвае патрыётаў. А калі глыбей задумацца, дык вызначаецца ключавы пункт выхаваўчай сістэмы амерыканскай школы. Там у аснове выхавання — школа. Асноўная ідэя выхаваўчай канцэпцыі — выхаваць патрыёта школы, прывязаць чалавека да школы. Будзе ён патрыётам школы — будзе і патрыётам краіны.

Заходнееўрапейская сістэма адукацыі сёння перажывае свае праблемы. Дарэчы, церпіць крызіс адукацыя ўсіх краін. Так было заўсёды. Сама па сябе сістэма адукацыі заўсёды кансерватыўная. І гэта добра. Інакш яна сябе даўно б знішчыла, можна змяніць усё за год. Кансерватызм жа нясе за сабой пастаяннае пачуццё незадаволенасці: грамадства мяняецца, а сістэма адукацыі не так хутка, як хацелася б.

Зараз міністэрства распрацавала стратэгію рэформы агульнаадукацыйнай сістэмы. Прэзідэнту і ўраду стратэгія рэфармавання школы ўжо прадстаўлена ў сціслай форме. Калі гаварыць аб рэвалюцыйнай форме стратэгіі, падкрэсліў міністр, адна з праблем, якая выходзіць на першы план — пераход да 12-гадовай школы. Сярод развітых краін у Еўропе засталося толькі тры краіны з 11-гадовай школай — Беларусь, Украіна і Расія. У межах сацыяльна арыентаванай рыначнай эканомікі, і гэта яскрава пацвердзіла практыка, для дзяржавы і грамадства выгадна як можна болей трымаць маладога чалавека ў межах школы. З аднаго боку — гэта забяспечыць яму сацыяльную абарону, падрыхтуе яго да дарослага жыцця, а ў канчатковым выніку — гэта значна танней для дзяржавы і грамадства. Асноўныя расходы нясе сям'я.

Выказваліся думкі наконт асноўнай ідэі школы. Такой ідэяй раней было працоўнае навучанне. Ідэя была няправільнай, таму і правалілася. Школа павінна рыхтаваць вучняў не да працы, а да жыцця. Да жыцця ў тым грамадстве, у якім яна існуе.

Пытанні настаўнікаў міністру яскрава акрэслілі набалелыя праблемы школы. Была ўзнята праблема падручнікаў, школьных праграм, заработнай платы і г.д. Як высветлілася, вельмі хвалюе настаўніка лёс беларускамоўнага навучання. Якой мове будзе надавацца перавага?

— Беларуская мова будзе асноўнай мовай навучання, — адказаў міністр. — Дзеці, якія не будуць вывучаць і ведаць беларускую мову, будуць мець меншыя шанцы ў жыцці. Пойдзем па шляху беларусізацыі. На Закон аб мовах нам дадзена дзесяць гадоў. У нас ёсць яшчэ час — шэсць гадоў наперадзе.

Святлана БЕНЬ.

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА РАДЫ ДЫРЭКТАРАЎ ШКОЛ БЕЛАРУСІ

Чарговае пасяджэнне прэзідыума Рады дырэктараў школ Беларусі адбудзецца 26—28 верасня 1994 г. у Баравухскай сярэдняй школе Полацкага раёна Віцебскай вобласці.
Даведкі і заяўкі на ўдзел па тэлефонах: (код 8-02144) 9-73-45; 9-74-38; 9-72-85.
Прыезд у Полацк (гасцініца "Дзвіна") 26 верасня да 14 гадзін.

НАВІНЫ З ПТВ

ДЭСАНТ НА БУЛЬБУ

Нягледзячы на засуху летам, што істотна знізіла ўраджайнасць бульбы, уборачная кампанія набірае тэмпы.

Амаль што ва ўсе раёны Мінскай вобласці накіраваліся на ўборку і навучэнцы сталічных ПТВ.

Сёлета 18 вучылішчаў прадаставілі для сельскагаспадарчых работ каля 2,5 тысячы пэтэвушнікаў.

Кіраўніцтва калгасаў і саўгасаў Міншчыны патурбавалася аб харчаванні і пражыванні падлеткаў.

Мінскія ПТВ №№ 38 і 94 паехалі ў Віцебскую вобласць, з гаспадаркамі якой даўно наладзілі цесныя сувязі.

ПАКУЮЦЬ РУКЗАКІ

Пакуюць свае рукзакі юныя турысты з Мінскага ПТВ № 71 машынабудавання. Днямі ў пасёлку Ратамка ўжо каторы год запар пачнецца восеньская турыяда. Туды паедуць не толькі аматары турыстычных маршрутаў, але і "балельшчыкі": майстры вытворчага навучання, выкладчыкі, навучэнцы ўсіх курсаў.

Ініцыятарам і арганізатарам такога спаборніцтва стаў кіраўнік турыстычнага клуба вучылішча Леанід Грыгаркевіч.

У праграму сёлетняй турыяды ўвойдуць паласа перашкод, спартыўнае арыентаванне, футбол.

Падрыхтаваны ўжо прызы і сувеніры для пераможцаў.

НОВАЕ ВЫШЭЙШАЕ

Сёлетні навучальны год сталічнае ПТВ №222 гандлю пачало ў новым статусе вышэйшага.

Упершыню 25 лепшых навучэнцаў гэтай установы, паспяхова закончыўшы першую двухгадовую ступень навучання, змогуць прадоўжыць сваю вучобу на другой ступені тэрмінам 1 год і 5 месяцаў. За гэты час яны набудуць веды па камерцыйнай дзейнасці ў сферы рынку і атрымаюць прафесію камерсант.

Для навучання тэхнікумаўскай групы загадзя былі падрыхтаваны навучальныя планы і праграмы, кабінеты, а самае галоўнае: ёсць ужо дамоўленасць па пытаннях праходжання вытворчай практыкі і працаўладкавання выпускнікоў з буйнейшымі гандлёвымі цэнтрамі сталіцы.

Ала КЛЮЙКО.

АБ ТЫМ, ШТО ХВАЛЮЕ

ЗНОЎ "ЛІПА"?

Нядаўна ў Пінску ў размове з настаўнікамі ўсплыла старая хвароба савецкай сістэмы адукацыі, якую, як лічыў, даўно пераадолелі: гарана абавязвае ставіць тройку там, дзе заслужана цвёрдая двойка.

Сапраўды, яшчэ старшыня Дзяржадукацыі ў былым СССР Г.Ягадзін, здавалася б, вырашыў гэтую праблему. Калі вучань ведае прадмет на двойку, дык менавіта так і трэба гэтыя веды ацэньваць. А каб не ствараць псіхалагічныя напружанні сядзеннем па некалькі гадоў у адным класе, трэба пераводзіць у наступны клас з двойкамі. Дакладней кажучы, не двойкі ставіць, а не атэставаць па адпаведных прадметах, што не павінна быць падставай для другагодніцтва.

Праблема, безумоўна, не такая простая, як здаецца на першы погляд. У прыватнасці, двойкі ў выпускных (9-х) класах базавай школы зачыняюць дзверы ў дзесяты клас альбо ПТВ. 15-гадовы падлетак аказваецца на вуліцы, папаўняючы рады правапарушальнікаў. І ў гэтым сэнсе можна зразумець той жа гарана, на які ціснe гарвыканкам.

Але хацелася б напомніць заступнікам ліпавых троек, што школа павінна даваць не толькі веды, але і займацца выхаваннем. А калі вучань ведае, што настаўнік вымушаны будзе ў канцы года паставіць тройку, гэта катастрафічна разбуральна ўплывае на яго выхаванне. Асобныя вучні літаральна здзекуюцца над настаўнікамі і школай.

Тэарэтыкі скажуць, што двойка не павінна быць бізуном у выхаванні. Настаўнік-прафесіянал мае шмат сродкаў уплыву на вучня. Усё гэта правільна. Але правільна і тое, што кожнае правіла мае выключэнні ці абмежаванні.

Увесь свет даўно знайшоў вырашэнне ўзнятай праблемы. Хвароба гэтая засталася толькі ў постсавецкай педагогіцы. Які ж выхад?

Падлетак да 16 гадоў павінен знаходзіцца ў школе. А потым — альбо вучыцца далей, альбо ісці працаваць. Пры гэтым ад таго, якія веды ён набыў у школе, залежыць яго далейшы лёс. Савецкая педагагічная ідэалогія аб тым, што школа заклікана вучыць дзяцей — недарэчная. Школа павінна даць магчымасць вучыцца, а настаўнік-прафесіянал — абуджаць у дзяцей натуральную прыродную цікавасць да ведаў, да пазнання. Грамадства і дзяржава абавязаны высока трымаць статус адукаванага чалавека. Але ж урэшце рэшт, вучыцца альбо не вучыцца — выбар самога чалавека. Кожнае дзіця павінна ведаць, што яго месца ў жыцці, сацыялізацыя вызначаюцца галоўным чынам яго поспехамі ў школе.

І ў педагогіцы, і ў грамадстве многія зараз лічаць, што адыход наш ад былой 10-гадовай абавязковай адукацыі — крок назад. Не магу з гэтым пагадзіцца. Не было ў нас усеагульнай дзесяцікласнай адукацыі. Мы, як і ў многім іншым, рабілі выгляд, што такая адукацыя існуе. А фактычна ў значнай колькасці выпускнікоў адзнакі ў атэстатах не адпавядалі атрыманым ведам. Вось так: на паперах сярэдняя адукацыя была, а ведаў у галовах многіх выпускнікоў не набіралася на ўзровень 6—7 класаў.

Рэформы, якія праводзяцца ў нашым грамадстве, непазбежна павысяць асабістую ролю кожнага ў будаўніцтве свайго жыцця, вызначэнні свайго лёсу. Таму сёння патрабуецца зусім іншае: 10-гадовае (з 6 да 16) знаходжанне ў школе. А ў выпускным атэстаце павінны быць зафіксаваны тыя веды, якія выпускнік сапраўды набыў за гэтыя дзесяць гадоў. І ў залежнасці ад аб'ёму і якасці гэтых ведаў, ад сваіх адносін да вучобы і навакольнага асяроддзя падлетак вызначае свой далейшы жыццёвы шлях.

Уладзімір ВАЛАДЗЬКО, дырэктар Нацыянальнага інстытута адукацыі, доктар педагагічных навук.

ПУБЛІКУЕЦЦА ЎПЕРШЫНЮ

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ ПАВІНЕН БЫЦЬ БЕЛАРУСКІМ

Паважаныя чытачы! Вашай увазе прапануецца дакумент, пазначаны аўтарам грыфам "Зусім сакрэтна", хоць нічога сакрэтнага, на наш погляд, у ім няма.

Гэта ліст рэктара Беларускага дзяржаўнага універсітэта Уладзіміра Іванавіча Пічэты ў Наркамасветы БССР. Дата напісання ліста — 1928 год, 11 чэрвеня.

У лісце рэктара — трывога за лёс беларускасці, за лёс навукоўцаў, якія былі аднадумцамі і разам з рэктарам многа зрабілі для ўсталявання нацыянальнага духу ў БДУ.

Ужо чацвёрты год у рэспубліцы праводзілася беларусізацыя, якая набыла статус дзяржаўнай палітыкі з ліпеня 1924 года, пасля пленума ЦК КП(б)Б і сесіі ЦВК БССР, зацвердзіўшых пастанову "Аб практычных мерапрыемствах па правядзенні нацыянальнай палітыкі".

"Асноўным пытаннем беларусізацыі з'яўляецца пытанне аб беларускай мове", — падкрэслівалася ў рэзалюцыі пленума ЦК КП(б)Б (студзень 1925 г.) "Чарговыя задачы ў нацыянальнай палітыцы". У рэспубліцы, дзе карэннае насельніцтва складала 80%, гэта была правільная пазіцыя. Раўнапраўнымі таксама прызнаваліся тры мовы нацменшасцяў у БССР: яўрэйская, расейская, польская (адпаведна працэнт насельніцтва: яўрэяў — 8,2%, расейцаў — 7,7% і палякаў — 1,96 (на падставе перапісу 1926 г. пасля далучэння Гомельшчыны).

Вядома, для такой навучальнай установы, як БДУ, задача беларусізацыі з'яўлялася надзвычай актуальнай. Вялікая заслуга ў тым, што родная мова загучала ў студэнцкіх аўдыторыях, належыць першаму рэктару Беларускага універсітэта У. І. Пічэце. Гэта быў вучоны, выхаваны на лепшых традыцыях Маскоўскага універсітэта. Не будучы беларусам па нацыянальнасці, ён займаўся даследаваннем гісторыі і культуры Беларусі. Стаўшы рэктарам БДУ, Пічэта авалодаў беларускай мовай, пачаў пісаць працы і чытаць лекцыі на беларускай мове. Акрамя таго, ён быў прапагандыстам і папулярызатарам беларускай мовы. У 1923 г. Пічэта напісаў невялікую кніжачку "Беларуская мова як фактар нацыянальна-культурны", у якой пераканаўча даказаў наяўнасць існавання беларускай мовы, вартай таго, каб не быць ігнараванай і забытай.

Пічэта глыбока ўспрымаў нацыянальна-адраджэнскія ідэі і разумеў ролю інтэлігенцыі ў працэсе іх практычнага ажыццяўлення. Ён многа зрабіў для падрыхтоўкі нацыянальна свядомых працаўнікоў, неабходнасць якіх так востра адчувалася ў рэспубліцы. Перш за ўсё Уладзімір Іванавіч добрасумленна імкнуўся падабраць адпаведны навуковы персанал новай вышэйшай ўстановы, прыцягнуўшы да выкладання таленавітых беларускіх вучоных. У БДУ выкладалі У. М. Ігнатоўскі, М. В. Доўнар-Запольскі, Ф. Ф. Турук, А. А. Савіч, А. А. Смоліч, З. І. Даўгяла, І. І. Краскоўскі, Я. Ю. Лёсік, М. М. Піятуховіч, В. Д. Дружчыц, П. В. Трамповіч і іншыя. Дарэчы, У. М. Ігнатоўскі быў першым дэканам факультэта грамадскіх навук, а затым педфака і членам першага праўлення БДУ.

У рэспубліку таксама запрасілі вучоных з розных куткоў РСФСР, якія ўспрынялі традыцыі беларусаў, паставілі свае веды і вопыт на службу беларускаму народу. Гэта М. М. Шчакаціхін, А. М. Ясінскі, А. М. Вазнясенскі, І. І. Замоцін, Я. І. Барычэўскі і інш.

Ужо ў 1924-25 навучальным годзе былі зроблены першыя крокі ў правядзенні беларусізацыі. Планам універсітэта быў нададзены краязнаўчы ўхіл. На рабфаку ўведзены лекцыі па беларусазнаўству. У наступныя гады лінія на ўвядзенне ў навучальныя планы дысцыплін, якія вывучалі Беларусь, працягвалася. Прыкладаліся намаганні па пераходу да выкладання іншых прадметаў на беларускую мову. Прафесар БДУ М. М. Піятуховіч успамінаў: "Памятаецца, асаблівы скептыцызм выяўлялі некаторыя асобы ў адносінах да выкладання ва Універсітэце на беларускай мове. Невялікай жменьцы беларускіх працаўнікоў (прафесар Ігнатоўскі, дацэнт Я. Ю. Лёсік і пішучы гэтыя радкі) тут сапраўды прыходзілася быць піянерамі зусім новай справы...

Але ў першыя гады існавання моцна яшчэ давала сябе адчуваць ула[д]а традыцый; выкладанне на беларускай мове разглядалася некаторымі асобамі як кур'ёз, ім не мыслілася, як гэта можна вышэйшую навуку ў вышэйшай установе выкладаць на "мужыцкай" мове... Але паступова скептыцызм таяў". (Беларускі дзяржаўны універсітэт. Мн. 1927. С. 58 — 59).

Выкладанне прадметаў у БДУ было беларусізавана ў 1925-26 навучальным годзе на 14%, у 1926-27 — на 31%, (у іншых крыніцах называецца лічба 21,8%. ДАРБ, ф. 101, воп. 1, спр. 2934, арк. 50) у 1927-28 годзе — на 42,8% (Практычнае вырашэнне нацыянальнага пытання. С. 59, 61, ДАРБ, ф. 101, воп. 1, спр. 2934, арк. 50). Найбольш станоўчыя зрухі былі на педфаку БДУ, марудна пераходзілі на беларускую мову факультэт права і гаспадаркі. Мінаў год за годам, праходзілі назначаныя тэрміны, а пераход выкладчыкаў на беларускую мову выкладання ўсё адцягваўся.

А наперадзе ж быў 1928-29 навучальны год — год завяршэння беларусізацыі ў вышэйшых навучальных установах.

Адным з напрамкаў беларусізацыі была карэнізацыя — павелічэнне прадстаўнікоў карэннай, беларускай нацыянальнасці сярод выкладчыкаў і студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў. Як жа абстаялі справы ў БДУ? Для ілюстрацыі прывядзём наступныя дадзеныя.

Сярод 60 выпускнікоў першага выпуску БДУ было: беларусаў — 19, яўрэяў — 38, рускіх — 2, татар — 1. Нацыянальны склад другога выпуску быў такі: беларусаў — 63, яўрэяў — 111, рускіх — 7, палякаў — 1, іншых — 2 (усіх — 184). Сярод прынятых у 1927—28 годзе беларусаў было 54%, яўрэяў —38%, рускіх — 4,5%, палякаў —1,2%, інш. —1,7%. Аб нацыянальным складзе студэнтаў БДУ у 1927-28 н.г. дае ўяўленне наступная табліца:

Фак-т / Нац.	Бел.	Яўр.	Рус.	Пал.	Інш.	Усяго
Педфак	830	291	61	23	24	1229
Медфак	338	311	45	3	11	708
Праўгас	250	260	10	15	10	545
Усяго	1418	862	116	41	45	2482

Прыём 1927-28 н.г. даў павелічэнне студэнтаў-беларусаў на 2,2% у параўнанні з мінулым навучальным годам.

Нацыянальны склад навуковых працаўнікоў БДУ у 1927-28 годзе гаворыць аб перавазе выкладчыкаў некарэннай нацыянальнасці.

Фак-т / Нац.	Бел.	Яўр.	Рус.	Пал.	Інш.	Усяго
Педфак	31	16	23	2	2	74
Медфак	37	47	27	2	3	116
Праўгас	6	9	12	1	1	29
Усяго	74	72	62	5	6	219

Павелічэнне ліку навуковых працаўнікоў-беларусаў за апошнія два гады быў нязначным:

	1926-27 н.г.	1927-28 н.г.
Прафесараў	5	6
Дацэнтаў	12	18
Асістэнтаў	26	29
Ардынатараў	22	21

(Працяг на 2-й стар.).